

Vestmaktens provokasjon

av Hitler

«Morgenbladet» nr. 85 for den 14. april d.å. inneholder en artikkel av overlege dr. Johan Scharffenberg med ovenstående tittel. Den taler i og for seg et tydelig språk. Scharffenberg siterer fra B. H. Liddell Hart's anmeldelse «The Campaign in Norway» av dr. T. K. Derry's bok:

B. H. Liddell Hart skriver blant annet:

«I våre utkast synes det å ha vært en overordentlig tykkhudet ringeakt for den lidelse vi skulle påføre de skandinaviske folk». Likeledes uttaler Liddell Hart: «De førstnevntes utroverdighet er forståelig under krigstidens forhold, men etterkrigsframstillingen av saken i Nürnberg er virkelig mer vanærende og vil ulykkeligvis gi altfor stor berettigelse til den kontinentale kritikk av

for fienden? Var det ikke slik — at vi måtte ha forstått dette?

I samtlige domspremisser i de såkaldte landssviksaker fremgår dette tydelig, ansett hva den tiltalte fremholdt. Nu strømmer nye opplysninger på oss om de faktiske forhold, nemlig at regjeringen Nygaardsvold lenge før 9. april måtte ha forstått, at England hadde til hensikt å angripe Norge, og at England satte disse angrepsplaner i verk 7.-8. april. Det som kom overraskende på regjeringen var Tysklands lynsnare motstøt (eller som Churchill selv kaller det: det tyske gjengjeldelsesangrep).

På tross av den stadig mer truende situasjon og den

skyte på britiske krigsskip. Man stolte fullt ut på den britiske overlegenhet til sjøss og regnet ikke med det tyske luftvåpen. Vi er nu fullt klar over at det må ha vært et samspill mellom regjeringen Nygaardsvold og England om ikke å mobilisere og om å hjelpe til med å lette adgangen til landsstigning. Enten må d'herre for fremtiden gå omkring med stempellet forræder eller de må selv fremtvinge en granskning av disse forhold.

Hvorfor trodde ikke England på noen alvorlig motstand fra norsk side, når Stortinget enstemmig hadde forsikret om vår nøytralitet? Hvem har forsikret England om det motsatte. Det er selv sagt gjort.

Det engelske rot og militære tøy som dr. Derry så

(Forts. s. 4)

Danske soldater i amerikanske øyne

Etter de danske soldatmytterier skriver New York Times militære medarbeider, Hanson W. Baldwin, at Danmarks militære problem angår moral, — inspirasjon — kampvilje og disiplin. Den moderne unge danske er for en stor del et produkt av mange års nøytralitet, passivisme og en sosialistisk stat med dens faderlige beskyttelse. Bortsett fra en liten gruppe profesjonelle offiserer har det moderne Danmark ingen militær tradisjon og har intet kamprøvet offiserskorps. Til denne tradisjon kommer de små lands og Vestens fatalisme og ønsketenkning. Mange dansker mener at deres sikkerhet først og fremst avhenger av stormaktens holdning og spør seg selv, hva nytter våre egne anstrengelser og våre høye skatter.....

Det var en kraftig salve. Men det forlyder ikke noe om hva kritikeren mener om de norske offiserer og soldater. Og sier han noe, så skal det vel holdes hemmelig for befolkningen.

Liddell Hart's anmeldelse av «The Campaign in Norway»

Den kjente engelske militærhistoriker og publisist Liddell Hart har — som vi nevnte i siste nr. av Folk og Land, skrevet om den nå så berømte bok «The Campaign in Norway» av T. K. Derry i BBC's lytterblad: The Listener.

Vi gjengir artikkelen i norsk oversettelse:

B. B. C.'s lytterorgan The Listener 26—3—1953.

«The Campaign in Norway».

By T. K. Derry,
H. M. Stationery Office.

Dette er første bind av den offisielle militære historie om den 2. verdenskrig som nu er under utgivelse. Dr. Derry's bok er et godt varsel for de kommende bind av verket, hvis hovedredaktør er prof. J. R. M. Butler. Boken er godt skrevet, meget leseverdige og bemerkelses-

gørende bind holder samme historiske standard som det foreliggende, kan det være at betegnelsen «offisiell» opphører med — som hittil — å bli betraktet som en motsigelse av begrepet historisk.

Dr. Derry avslører med påfallende åpenhjertighet de feil og bommerter som blev begått under den britiske le-

delse av felttoget. Men han legger ikke bare kjensgjerningene åpent frem, — han kritiserer også, og det er enda sjeldnere foreteelse i offisiell historieskrivning. — Heller ikke er hans åpenhjertighet innskrenket til felttogets militære forløp og dets hovedsakelig tekniske sider. For på en fin og nensom måte kaster han et overraskende lys over britiske planer i Skandinavia og Storbritannias ansvar for å ha fremkalt Hitlers invasjon i Norge. Hans fremstilling av de forberedende skritt er kortfattet, og han kan neppe ha fortalt hele historien, — men de fakta han fremlegger krever en radikal korrigerings av det billede som den britiske regjeringens talsmenn og britisk propaganda gav av

og som de britiske anklagere i Nürnberg-prosessen likeledes fremla. Usannheten i førstnevnte tilfelle er forståelig når man tar krigssituasjonen i betraktning, men den måten saken blev fremstillet på etter krigen i Nürnberg, er i virkeligheten langt skammeligere og vil uheldigvis gi

(Forts. s. side)

Jeg spør nu: Var det ikke Quisling som utvirket Hitlers angrep på Norge? Var det ikke NS-folk som tok parti

tære sjefer nektet regjeringen å mobilisere. Tvertimot lot den minene fjerne i Oslofjorden og ordre om ikke å

Sovjetarmeens rolle i frigjøringen av Norge

En russisk fremstilling

Bladet Sovjet-Nytt, som utgis av presseavdelingen ved Sovjet-Unionens ambassade i Norge, bringer en artikkel om sovjetarmeens rolle i frigjøringen av Norge. Den er skrevet av N. Nikiforov. Vi gjengir et avsnitt av artikkelen:

«I oktober 1944 begynte de krigshandlinger som førte til frigjøringen av Norge. Det var nødvendig å knuse de hitlertroppene som var konsentrert i Nord-Finnland og Norge — i Petsamo (Petsjenga), Nikkelbyen, Kirkenes og Neiden. Sovjettroppene gikk til løsning av denne oppgaven ved å bryte igjennom hitlerfascistenes forsvar sør for Tsjarp-sjøen. Sovjettroppene utfoldet en heftig offensiv, knuste Hitlers reservetroppe, som ble ført frem i all hast, manøvrerte dristig, gjennom veiløs tundra om-

gikk de fiendens støttepunkter langs veiene, omringet og tok med storm Kirkenes og deretter Neiden som var sterkt befestet og hvor hitlerfascistene hadde satt seg hårdnakket fast. Resultatet var at hitlerfascistenes 20. lapplandsarmé, med alle de reserver som var sendt over fra Norge for å hjelpe den, fandt sitt æresløse endeligt. Etter å ha oppfylt sin frigjøringsmisjon forlot sovjettroppene Norge, såvel som de andre statene de hadde befridd fra hitleråket, og ga det norske folk høve til å innrette sitt liv som det selv ønsket.

«Russerne kom til oss først og er de første som forlater oss», skrev «Aftenposten» i samband med tilbaketrekningen av sovjettroppene fra Norge». —

B. Dybwad Brochmann:

Respekt for øvrighet, lov og dom?

De gamle kilder tørrer ut

Jeg leste med interesse hr. Arne Høegs artikkel i dette blads nr. 9 for 7. ds. og tillater meg i anledning samme å meddele følgende:

Da jeg skulle for herredsretten på Voss var jeg av den oppfatning at det her ikke dreiet seg hverken om lov eller rett, men om et rent forbigående «barnslig» komedispill hvor man misbrukte politimakt, pressens makt, rettsvesen og kristendommens etikett på den aller mest skandaløse måte.

Før jeg kom for retten hadde mine såkaldte politiske motstandere sendt meg til

mental observasjon, fordi statsadvokaten i Bergen (Sevaldson) meget riktig hevdet i brev til Riksadvokaten, at jeg ikke kunne tiltales etter prgf. 86 og 95 i straffeloven. Han foreslo derfor at jeg burde mentalundersøkes. Jeg går da ut fra at han mente en offentlig og «vitenskapelig» dåreattest ville gjøre like stor nytte m.h.t. å uskadeliggjøre en politisk motstander, som en juridisk straffedom? Hadde man fått dåreattesten på meg som Samfundspartiets stifter, så hadde man oppnådd å stille

(Fortsattes siste side)

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redaktør
Finn Brun Knudsen.
Telefon 55 76 56. Postboks 1407

VI og VÅRE
og POLITIKKEN

Det lar seg ikke unngå, at også vi som er dømt for «landssvik» og dermed for alltid er brennemerket og innregistrert i straffeprotokollen, må beskjefte oss med politikk i et valgår. Riktignok er det så, at noen av de politisk dømte har fått sine såkalte borgerlige rettigheter tilbake — værre var altså ikke «landssviket» — og at resten av dem, som har fått dom inntill 3 år vil vel få disse rettigheter igjen i løpet av året. Det hele skal altså skje i puljer og aller nådigst under parolen «ro om rettsoppgjøret». Men — det skulle synes selvfølgelig og klart, at denne form for rehabilitering ikke kan tilfredsstille de ærekjære, for hvem den politiske dom er og blir en rettskrenkelse, en maktavernes aksjon i ly av tidsbegrenset opphisset folkemening, og følgen må derfor bli at vi ikke godtar denne form for oppreisning og avholder oss fra å benytte den tilbakegitte stemmeretten.

Det er mange grunner for å innta dette standpunkt — først og fremst den, at ingen av de nå eksisterende partier dekker det som vi politisk dømte har felles av livssyn og at ingen av dem heller partimessig har vist vilje til å bote på uretten mot oss. Vi skal her innskytte den bemerkning, at de som sluttet seg til den gamle garde av NS i og etter 1940, gjorde det ut fra vidt forskjellige begrunnelser og vidt forskjellig livssyn og partipolitisk innstilling. Massen av de politisk dømte rommer derfor avskygninger fra den idealkommunistiske helt ut til de virkelig positive konservative. Allerede dette viser, at det i hvert fall ikke for tiden er noe grunnlag for et politisk parti bygget på de tidligere NS-folk. De har bare ett felles: sosial, politisk og økonomisk gjenreisning på den gamle grunnlovens og de historiske sannheters grunnlag, og det skulle da også være nok til samling i vårt helt upolitiske forbund av politisk dømte. De, som ikke vil være med i dette fellestak, kan heller ikke ha vært drevet av prisverdige beveggrunner dengang de meldte seg inn i NS, hvis oppgave det var i okkupasjonsårene å redde det som reddes kunne — og som maktet dette, hvor meget man enn i dag kunne ønske utført.

Om dette bør og må ikke råde noen uenighet blant oss, for hvem den borgerlige ære er mere verd enn nådesmulene fra dem, som ranet oss og dømte oss, og tifold mere verd å bli tålt i et samfunn, som for bare noen år siden helst ville se oss alle i en glemt massegrav

...I vår neste artikkel skal vi se litt på de politiske partier, som allerede nå i det stille beiler til vår gunst i form av stemmeretten — men intet mere.

Den gang i de gale år, og nå

De tre unge menn som begikk ranet på Stabekk postkontor, er etter alt å dømme «bedre manns barn». «De unge ransmenn må hjelpes når de løslates», sier Morgenbladet i en prangende overskrift. Det er samfundet som har utspillet, jegger bladet til og forteller om de vanskeligheter som møter de unge lovøvertredere når de kommer ut av fengslene. Bemerkelsesverdige ofte kommer slike gutter fra et miljø som var engasjert i det illegale arbeide under krigen, skriver bladet videre. Unge og uten evne til

å vurdere fikk de et innblikk i den spennende «forbrytervirksomhet», som deres slektninger, venner eller bekjente drev. — Tilslutt appelleres det til både myndigheter, næringslivet, institusjoner og enkeltpersoner om å hjelpe hvis de kan. Og mange k a n hjelpe. Det burde kunne opprettes et samarbeide på dette felt slik at f. eks. fengslet hadde noen jobber som kunne tilbys dem som løslates.

Vi er fullt ut enig i dette, men kan ikke unnlate å tenke på hvorledes våre egne ble

Svensken Per Engdahl viser i sin ellers utmerkede artikkel i nr. 14 — etter min oppfatning — at han ikke helt har grepet kjernepunktet i vår upolitiske offensive nasjonale kamp for erkjennelse av rett og og historiske fakta i Norge.....

Det siktes til følgende bemerkning av herr Engdahl: «De (NS-folket) samverkade med fienden endast så långt de därmed trodde sig tjäna det härtagna Norges sak bäst».

Med meget få unntagelser samarbeidet vi ikke med fienden under klare, erkjente krigsoperasjoner. Slikt er krigsforræderi i felten. — Troppenes sikkerhet dikterer at forræderen må tas med en gang.

Men etter den av regjeringen befalte kapitulasjon i Trondheim 10. juni 1940 — av samtlige (forhåndenværende) norske stridskrefter under Forsvarssjefen, general Ruge — og etter Kongens og regjeringens «røming», — for å sitere professor Halvdan Koht — var stillingen en annen. Ikke tvunget av besetelsesmakten og imot 6. divisjonens innstilling gikk regjeringen asyl hos den makt som den med sitt passive nøytralitetsvern hadde oppmuntret til å fremtvinge tyskernes selvforsvarstiltak i Norge 9. april 1940. Regjeringen beordret ikke med tropper. — Konge og regjering forlot sitt folk. Større var ikke troskapen fra den side. Den som

behandlet, da de kom ut av de politiske fangeleirer etter års savn og elendighet. Det var unge gutter, som hadde meldt seg til fronttjeneste for å bekjempe den fiende, som i dag er hele den vestlige kulturs fiende. Derfor ble de straffet etter tilbakevirkende lover og med tilskyndelse og samtykke av kommunismens verdensherre. Da selve straffetiden var slutt, stod de uten eksistensmuligheter, og utdanningsanstaltene var i den første tid lukket for dem, så de måtte søke utenlands så sandt de kunne oppnå utreisestillatelse. Mange fikk ikke engang det, og deres livsbane ble avbrutt. Det er mange tragedier som her kunne fortelles, men de vil folk flest ikke høre noe om.

I dag låter det anderledes når det er tale om de unge lovøvertredere. Og det var på høy tid. Men derfor er ikke syndene fra den gale tid

Kjernepunktet

forlanger troskap av andre — må vise troskap selv.

Utenriksminister Halvdan Koht hadde skjont at Vestmaktene ville trekke Norge inn i krigen, men han trakk ikke den militære konsekvens av sin viten. Allikevel var Koht den mest vidsynte nordmann i regjeringen, men ikke den lureste.....

Regjeringen oppga krigen som et ledd i sin videre politiske og diplomatiske kamp fra ufri år i London. Pluss litt britisk-kontrollert undergrunnsbevegelse i det besatte Norge. Norges store general — Carl Gustav Fleischer — skjøt seg i fortvilelse over asylregjeringens urettferdighet. Norske flyvere, marinefolk og sjøfolk deltok med den største heder. De to første kategorier frivillig. Handelsflåten var overført før 9. april 1940 iflg. Tonnasjeavtalen.

Det totalt okkuperte Norge var ikke lenger krigsdeltager etter forræderiparagrafens ordlyd. Samarbeid med okkupanten — uansett folks følelser for ham — var nå en rettsforpliktelse, iallfall ikke straffbart. Annen utvei for folket som helhet var det heller ikke. Men det var ikke Nasjonal Samling som utvidet Fornebu flyplass og satte i gang Kongsberg Våpenfabrikk for tyskerne, før kampene i Norge var avblåst i første tilfelle. For å nevne noen eksempler. Dette ble da heller ikke straffet. Folk som derimot bisto okkupanten

glemt. Og ennå sitter det i ansvarlige stillinger hundrevis av dem, som fortsatte hevnen etter at den lovbestemte straffetid var sonet. Og for de eldres vedkommende synes denne hevnsstraff å skulle bli livsvarig.

Er det så noe å undres over at bitterheten mot «samfundet» fortsetter og i mange tilfelle vokser med årene?

Gi Barrabas fri! Vi kjenner dette nøddrop fra den oppagitterte mengde. Men de som satte skriket i gang, bør nå begynne å betenke seg, for ansvaret er stort.

Og — tenk om det denne gang ved det brutale overfall på Stabekk hadde vært noen forvillede og fortvilte tidligert NS-gutter som hadde vært på ferde. Da skulle vi nok ha fått høre skriket påny ikke bare fra paranoiapressen i Akersgaten, men vidt over det hele land.

Far.

med f. eks. orienteringsløp, knekkebrød ell. parfyme ble av en eller annen grunn straffet for «landssvik», etter krigsforræderiparagrafen!

I militær krig rettsstridig å bistå fienden er forræderi. Men Norge var gjennom en årrekke gjort vergeløst. Mot denne unasjonale utvikling hadde flere av oss kjempet forgjeves. Intet annet sto tilbake enn til en viss grad å samarbeide med okkupanten. Det største patriotiske offer ytet de frivillige frontsykesøstre, frontkjempere, hvorav ca. 1000 faldt på Russlands sletter og i Finland. De bar selvsagt ikke våpen mot Norge! Det finnes ikke fler forredere i Norge enn i et hvilket som helst annet folk. Heller mindre.

Alexander Lange.

DET BRITISKE herrefolk i Kenya har latt sin domstol belønne frihetskjemperen Jomo Kenyatta med syv års tvangsarbeide. Fem andre Kikuyu-ledere fikk samme straff. Betegnende nok ble dommeren, Ransley Thacker, umiddelbart etter domavgivelsen smuglet ut av Kenya, hvoretter han dro hjem til London med fly. Han fryktet Mau-Mau-stammens hevn.

Men — hvor er nå de mange resolusjonsmakere, som mener seg kallet til å protestere mot maktavernes dommer? Hvor er studentene — hvor er Ligaen for fred og frihet? De er ellers snare nok til å protestere, når noe står på og når friheten krenkes.

Tenk om det var dr. Malan eller tyskerne eller Peron som hadde avsagt en slik dom! Da skulle man ha fått høre vredens hyl fra dem — som mener å ha patent på menneskerettighetene!

EN DANSK statistikker har regnet, at hvis en mann skulle si alt det som samtlige folketingsmenn sa i valgkampen, så måtte han tale i 41 år.

Tenk da på hva norske politikere vil komme til å si i de kommende måneder, før velgerne treffer sin avgjørelse — uavhengig av hva «politikerne» forøvrig har å si!

Vi får iallefall håpe på at folk ikke lenger lar seg suggerere av mere eller mindre veltalere, men at de litt mere begynner å tenke på sin egen interesse av det som skal skje.

JUSTISMORDENE

«Farmand's» signatur Audax skriver i sitt blad nr. 11—1953 side 31 spalte 3 om stortingsmann Gabriel Moseids innlegg i tinget for å fremme «Landssvikoppgjøret's» gjennomgåelse av habile svenske jurister (i motsetning til de norske inhabile): «.....skulle man ta ham alvorlig, måtte man tro at han så seg selv som en Zola, landssvikkerne som like mange Dreyfu'ser og Stortinget som en samling Esterhazy'er og oberst Henri'er.....»

Det er sannelig fremrakende dyktig gjort av en journalist (i «Farmand»), at han etter 8 — otte — år, siden 1945, har oppdaget meningen med de tusenvis av protester mot rettskomediene overfor NS og andre som fulgte NORSK LOV i erobringstiden — den eneste utvei for å redde marxistenes bortkastede frihet. Og lykkedes heri!

Men hvorfor ikke minnes videre, at de franske statsmakter i sin tid neppe var slik impliserte i justismordet på Dreyfus som de norske statsmakter siden 1945 sto i forhold til justismordene på NS. — Det bedragne norske folk sto i 1945 overfor en sammensvergelse mot alle som hadde fulgt norsk lov i erobringstiden — forat de grufullt skyldige skulle slippe fri. — Det første offentlige trekk av sammensvergelsen var (den ugyldige) overenskomsten av 16. mai 1944 som ble doktorert med den grovt ulovlige og hemmelige anordning av 15. desember 1944. — I denne sammensvergelsen del-

tok London-flyktingene, statsmaktene i Norge fra mai 1945 (regjeringer, storting, domstoler) som eksekutører — tross bedre vitende.

Når så år senere de justismyrdede kan fastslå, at norske jurister og domstoler er inhabile og henvender seg til utenlandske nøytrale jurister for gjennomgåelse av det såkalte «rettsoppgjør», da bryter panikken løs blant de sammensvorne. Nu gjelder det med alle tilgjengelige midler å hindre avsløringen av det rettsløse Norge. Dette foregår nu!

Les forøvrig følgende numre av «8. Mai»: nr. 9 for 7. mars 1952 s 2. Artikkelen heter: «Vi anklager». Videre nr. 30 for 15. august 1952 s 4: «Norges undergang som rettsstat». Endel var falt ut og supplertes den 6. september 1952 s 4 spalte 5 under samme overskrift.

Den juridiske straff for de sammensvorne ved en nøytral domstol er hård, men vel for-tjent.

J. J. J.

SKRIV OM SANNHETEN!

I den tiden vi satt i konsentrasjonsleirene var det enighet om at vi, når vi kom ut, skulle skrive ned ting og hendelser av betydning i tiden før og under og etter okkupasjonen. Til da hadde de andre misshandlet oss så godt de kunne. Det var in-

Redaksjonen forbeholder seg å avkorte innleggene under denne spalte. Skriv kort.

gen ende på all den løgn de sendte ut om oss. Jo verre ting de kunne dikte opp om oss, dess bedre. Men vi vil ikke gå i deres spor. Vi vil sannheten. Alt hva vi skriver ned skal være sandt fra ord til annet. Er det noe vi ikke er helt sikker på så tar vi det ikke med. Mange har vel skrevet ned sitt, men mye er sikkert ugjort på dette felt. La oss gå igang. Nu når de andre så lenge drevet med å tilskitne oss. Nu skal vi skrive ned de virkelige forhold om oss og om de på den andre siden. Ta ingen hensyn, bare hensynet til sannheten. Alle kjenner vi jo til hvilke usle handlinger de har begått, så mange av dem som i dag lyser i solen. Utstyr dem med de gjerninger de selv har utført. Så får da i allfall framtiden se de virkelige forhold. Ja kanskje en del kan offentliggjøres om

ikke lenge. Det skulle i all fall svi godt, når de får se på prent det de selv har bedrevet. Det hele vil stort sett gi en oppreisning for oss, de fleste av oss var dog skikkelige menneskr. Gå i gang! I hver bygd og by fins sikkert tildragelse i hundre- og tusenvis, hvor såkalte gode nordmenn har vist seg som usle landsmenn.

Vi kan ikke lenger la det gå og rusle slik, uten å ta til gjennmøle så det svir og merkes.

K.

HØNNØR TIL DE «13»

Jeg må beundre redaksjonens overmåte rolige og sindige betraktninger om intermessøet med de 13 i Stortinget. Det hadde her været en fristende anledning til harsellerende og ironiske betraktninger. Redaksjonen foretrakk å kommentere det hele i full saklighet. Sakens gang og utvikling har vært fulgt med meget spendt oppmerksomhet utover landet. De forfulgte så en smal lysstripe dukke fram, kanskje det her var en kilde til at retten igjen kunne komme i høgsetet her i landet. Men de som sitter og passer sin prestisje ante uråd, og handlet hurtig. Dette kunne få store konsekvenser. Så gjaldt det å dukke planen fortest mulig. Ulykken var at 13 stortingsmenn hadde skrevet

under på henvendelsen. Ere være dem for det. (og med sin underskrift fordømte de ærlig og redelig rettsoppgjøret. De viste her sitt virkelige standpunkt i saken. Så ble hele maskineriet satt i gang, dette måtte forpures. Bak kulissene fikk de 13 slikt trykk og overhøvlung at de 11 fant å måtte trekke seg. De var sikkert gjenstand for minst 3. grads. Men jeg spurte meg selv: Skal dette være demokrati. Er det ikke så at en fritt kan tenke og titt kan tale i dette land. Og så opplever vi dette. Ved et påtrykk av den annen verden ble de 11 tvunget til å «mene» noe annet enn det de virkelige mente.

Vi forstår jo lett grunnen for det hele. De høye herrer vet nok meget godt at deres såkalte rettsoppgjør står på lerfotter. De forstår at ingen må få røre ved den skjøre tingen. Da vil den falle sammen. Også søker de å få seg selv til å tro at på denne måten kan de holde lerkolossen oppe.

Vi får se hvordan det utvikler seg. Saken har jo hittil vært svært oppmuntrende for oss. Og nærmest en blamasje for Stortinget. Det er et trinn på veien. Vi er underveis, som det heter. Vi fortsetter videre. En gang må retten og rettskaffenheten gjøre seg gjeldende også mot oss.

-th.

UKENS KRONIKK

Albania - det lukkede land

Flere av våre lesere, som sier at de følger med i våre utenrikskronikker med interesse, da de bringer nytt utenfor det alminnelige, har spurt oss om Albania. Foranledningen er en melding fra det russiske telegrambyrå Tass om en spionaffære i Albania. Ifølge Tass har den albaniske innenriksminister — (dvs. den høyeste politisjef) — meddelt at en bande bestående av fem personer, som den britiske etterretningstjeneste hadde sendt til Albania, er blitt likvidert. Bandens leder — Tefik Koka — er blitt drept, mens hans nestkommanderende, Mucho Cherrati, er tatt til fange og har tilstått at han har arbeidet for den greske regjering. Han forteller videre at han har fått sin spesialutdannelse hos englenderne på Malta og at han og fire andre ble sendt ned i Albania med fallskjerm.

Vi har ikke «dagsnytt» fra det lukkede land Albania, men noe kan vi allikevel fortelle.

Selv om Albania ligger utenfor jernteppet, er det det mest isolerte av alle de europeiske folkedemokratier. Det er bare Italia og Frankrike som har legasjoner i hovedstaden Tirana, hvor de har den lite misundelsesverdige tilværelse bare å kunne bevege seg et par hundre meter utenfor legasjonsbygningene. Russerne har i de senere år gjort hele landet til en festning, men det sies at de nå har mistet sin interesse for det og at landets økonomi er sunket til det dypeste forfall.

Albanias nominelle leder er Enver Hoxha — men han lever i en stadig kamp med general Shehu, som har fått sin opplæring i Moskva og som har forsøkt å fjerne Hoxha helt siden marskalk Tito ble utstøtt av Kominform. I april 1952 kom det til et voldsomt sammenstøt mellom de to rivaler på den partikongress som da ble avholdt. Ved den anledning ble hele fire ministre avskjediget foruten flere medlemmer av sentralkomiteen — som var kjent for å stå Hoxha nær. — Det var folk som hadde vært med i 1941 da det kommunistiske parti i Albania ble dannet etter jugoslavisk tilskyndelse og da Hoxha ble valgt til leder.

Etter krigen kom Mehmet Shehu hjem fra Moskva og ble da på russisk oppfordring valgt til sjef for det hemmelige politi, og siden har han stadig søkt å befeste sin stilling slik at han nå regnes for Albanias mektigste mann. Den kamp som føres mellom Moskva-kommunistene og de forhenværende partisaner, som Hoxha hører til — er forøvrig ikke noe nytt i de såkaldte folkedemokratier, og den synes å ha vært ført med særlig heftighet i Albania uten at man ennå kan si hvem som er sterkest.

Etter hva det fortelles av flyktinger fra Albania har Hoxha søkt å sikre sin stilling i partiet ved å hevde

at han er forkjemper for landets selvstendighet, mens Sehu uten skrupler vil utlevere landet til russerne. En tid hadde Hoxha lykken med seg, men da det var Sehu og ikke han, som rådde over politiet, og da Sehu ble støttet av den russiske minister i Tirana — Tchuvakin — skal han ha blitt den sterkeste i dag.

På parti-kongressen styrket imidlertid Hoxha sin stilling både som statsminister og som partiets generalsekretær, mens Sehu fortsetter sine intriger, og etter påny å ha besøkt Moskva, har han stillet nye krav om makten Beograd-avisen «Politika» fortalte i høst, at man venter at Hoxha kan bli styrtet når som helst. Den russiske minister har imidlertid søkt å megle mellom de to stridbare og i hvert fall vil beholde Hoxha som en slags gallionsfigur i spissen for den albanske stat både av hensyn til reaksjonen i Vest-Europa og Beograd og for å tekkes de gamle partimedlemmer. På partikongressen erklærte Sehu, at det var altfor mange kommunister som var medlemmer av partiet bare for å beholde sine nåværende stillinger, og de mange utrenskninger tyder på at han har fått medhold her og at dette har en direkte adresse også til Hoxha.

Det er forøvrig kommet meldinger om nye drastiske skritt. En ny straf-

felov, som skal være den strengeste endog i russiske vasallstater, er trådt i kraft i september i fjor og den betegnes som innledningen til proletariatets diktatur. Den som myrder for å forsvare staten vil etter denne lov ikke bli straffet (det minner forøvrig om våre egne såkaldte hjemmefrontmenns myrderier under okkupasjonen), mens den som konspirerer mot staten, gjør skade på offentlig eiendom eller tar del i økonomisk sabotasje vil bli dømt til døden. — Ja, selv barn ned til 12-års alderen kan få dødsdom etter denne lov. Den albanske justisminister erklærte den gang, at den nye loven en gang for alle skulle stanse ethvert forsøk på å styrte det nåværende kommunistregime — hvilket tyder på at slike forsøk har vært gjort uten at vi utenfor det lukkede land kan si noe nærmere om det. Tass-telegrammer tyder også på at det ennå finnes noen som tror på muligheten av å hitføre en forandring i dette forunderlige Middelhavsland som allikevel ligger der isolert og uten vestlig påvirkning. — Når intet gjøres utenfra skyldes det åpenbart at både Hellas, Jugoslavia og Italia er interessert i en intervensjon, men skinsykt vokter på hverandre. Slik er nå engang den internasjonale politikk. Imidlertid bør man huske navnene Mehmet Shehu og Enver Hoxha. Uten nærmere varsel kan man når som helst høre nytt om dragkampen mellom dem — med eller uten russisk regi.

Bakteriekrigen i Korea

«Avdeling 406»

Under titelen «Den motbydeligste av alle forbrytelser» skriver Sovjet-bladet «Novoje Vremja» i sitt nr. 14 for 1. april i år:

«De sist ankomne meddelelser viser at de amerikanske angripere har skjerpert bakteriekrigen i Korea. Våren er jo kommet og dermed ligger forholdene bedre til rette for spredning av epidemiske sykdommer.

I januar — februar er der notert over 30 bakteriologiske overfall. Amerikanske fly kastet herunder ut insekter som var innsatt med forskjellige sykdommer. I første halvdel av mars var det 27 slike angrep.

Bakteriekrigen gikk ut over byer i provinsene Kandon, Sydlige Pchenan, Chvanche, Tjagan og sydlige Chamchen og distriktet Keson som er stedet for fredsforhandlingene.

Den 10. mars ble 19 landsbyer i distriktet Pyktschon, 8 landsbyer i distriktet Sint-schon og 3 kvartaler i byen Chamchyin ikke bare bombardert med smittefarlige insekter, men også med konfetti, innsatt med livsfarlige bakterier. Ved landsbyen

Junri kastet amerikanske fly natten til 16. mars smittefarlige lopper, og i området Sinrimri smittefarlige mus. Om aftenen 16. mars kastet amerikanske flyvere smittefarlige fluer og edderkopper i nærheten av en fjellovergang hvor tropper av folkehæren lå i stilling».

«Det er lykkedes å oppdage en av de baser hvor amerikanerne fabrikerer sitt bakteriologiske våben. I en brosjyre som er utsendt av de japanske forkjempere for fred står det, at denne base befinner seg midt i Tokio og er maskert som en avdeling av den 8. amerikanske armés sanitet. Den kalles «Avdeling 406». Her kultiveres basiller for spredning av pest, kolera, dysenteri, meningitt og andre sykdommer. —

Bakteriene hentes fra USA. Sjefen for dette laboratorium er en slektning til en av de største japanske krigsforbrytere og organisatorer av den bakteriologiske krig, Siro Isin. I laboratoriearbeidet deltar foruten Siro Isin hans forbryterkollegar Judsiro Vakamatsu og Masadsu Kitano».

Vestmaktens provokasjon . .

(Forts. fra side 1)

ypkelig har beskrevet i sin bok: «The Campaign in Norway» avslørtes allerede fra starten av og må ha vært et større sjokk for vår regjering og dens hjelpere i april-dagene, enn det tyske angrep. På basis av store løfter om forsterkninger omgående fra England narret man vår regjering til å mobilisere. Det var selvsagt for sent og førte bare til unødig norsk blodspille. Det var nøyaktig riktig det Quisling sa i radioen 9. april 1940 om dette tiltak. Narret fra skanse til skanse forsvarte de dårlig utrustede og uøvede norske soldater regjeringens flukt og det britiske tilbaketog. Da alt så håpløst ut forsøkte regjeringen å komme seg over til Sverige sammen med Kongen. Men Sverige truet med internering, da var det ingen annen utvei enn å stikke av til England og la seg fortsatt misbruke av sine medsamensvorne. På det tidspunkt, da man innskipet seg, var det helt på det rene at England hadde spilt falskt og narret Norge til en håpløs not-

stand. Dr. Derry klargjør for dette i de minste detaljer. De britiske offiserer reagerte ofte sterkt mot dette svik — men måtte lystre. Sannheten er nu helt på det rene. General Ruge behøver ikke — som han uttalte seg, gå i graven med sine hemmeligheter, takket være dr. Derry. De norske styrker blev sviktet og sveket ved hvert høve på det skammeligste. Det er derfor ikke til å forbauses over at nesten alle offiserer ga sitt æresord etter kapitulasjonen på at de ikke skulle mer delta i krigen. De hadde deltatt altfor meget — det var de sikkert selv klar over. Det eneste militære vi hadde hatt bruk for den 9. april var en eksekusjonspeletong til å ordne opp med dem som hadde lagt landet åpent for fienden, ja til og med hjulpet den til å få foten iland. Disse skammelige svikere av Norges frihet og fred slo seg så ned i London for, under ledelse av Secret Service å fortsette sin undergravning av Norge.

Det er nu klart for alle dem som har forstand, at de

beskyldninger man rettet mot Quisling og hans tilhengere for å ha tatt parti for «fienden» bare var en avledningsmanøver. Det var en nødvendig tåkelegning av de faktiske forhold. for selv å unngå Riksrett. Man rettet likegodt smed for baker og håpet at sannheten skulle forbli skjult i deres tid. Ja etter noen år vovet man endog å invitere selve Churchill både på Slottet og i Stortinget, han som etter eget språkbruk måtte være krigsforbryter NR. 1 hvor det gjaldt Norge. De folk som inviterte ham kjente den hele sandhet om 9. april, men de prøvet ved denne frekkhet ytterligere å kaste sine landsmenn blå i øynene.

Hva vi nu forlanger er offentliggjørelsen av alle dokumentene som belyser forspillet til 9. april. Dr. Scharf-fenberg lot egenmektig en del av Utenrikskomiteens forhandlinger trykke. — Ingen har protestert mot ekteheten av disse referater. Hvor blir det av resten? Er dere så optimistiske, at dere tror ved å sitte på dem, at faren skal drive over?

Vi har sonet lenge nok for ting vi aldri kunne begå, men som dere i kriter for utenlands makt — var mer enn villig til, for å redde taburetene. Det nytter ikke lenger bare å tie, Quisling og andres blod roper på dere. Titusener av uskyldig dømte skal ha sin oppreisning av et vill-ledet folk, ikke av dere. Dere kan hverken få eller gi oppreisning. Skulle det ikke snart gå opp for den amindelige mann — at det må ha sin gode grunn når personer som Paa/Berg, Berggrav & Co. fremdeles holdes oppe av visse krefter, så er det fordi man må henge sammen for ikke å bli hengt hver for seg.

Forræderiet mot Norge er nu oppklart. De skyldige viste sin dårlige samvittighet allerede 9. april — og forbannet være den dag de atter satte sine ben på norsk jord. Les nu referatet av saken mot Quisling hvor han kjempet mot sine bødler. — Hvor godt gjør ikke nu lagmannen seg med sitt vrøvl. Pygmeen med folket bak seg mot den ensomme gigant. Det var Quisling som var den gode nordmann, som søkte å spare folket for de lidelser den så kaldte «lovlige regjering» påførte det. Kan en regjering av menn som forråder sitt land være lovlig? Stille om «rettsoppgjøret», het det siste gang man pratet om det i

La oss holde sammen

Det var en god idé med en frontkjemperspalte. Vi har lenge savnet et forum for utveksling av tanker og meninger og et samlende punkt som kunne bli et bindeledd og et informasjonssentrum.

Er det da noe som binder frontkjemperne sammen i dag? Er vi ikke kommet for langt fra hverandre allerede? Det er ikke lenger noe politisk bånd som binder oss sammen (frontkjemperne har forøvrig alltid hatt frie meninger og tollerert hverandres synsmåter, mange var jo heller aldri medlemmer av NS). I dag bekjenner det store flertall av oss seg til demokratiet som en selvfølgelighet og det er intet vi mere ønsker enn å leve vårt liv i det norske samfund — vel å merke uten diskriminering — som lovlidige samfundsborgere. De fleste av oss har nå kone og barn og vi forsøker etterhvert å arbeide oss oppover igjen og leve for dem vi er glad i.

Noen håper imidlertid på politisk oppreisning og venter på nye avsløringer og sensasjoner, mens de fleste vel er lei av alt som minner om fortiden og bare ønsker å leve i fred. Synet av en avis eller et politisk tidsskrift fra krigstiden virker i dag ofte nærmest latterlig eller snarere tragikomisk. Alt som kommer inn på politikk er meget usikker og vaklende grunn å bygge på. La oss

Stortinget. Ja vi forstår så godt hvorfor det må være stille. Det står om friheten for de virkelige skyldige, de som ennå lever. Det står til og med om ting man ikke lovlig kan skrive om.

Vi tar selvsagt ikke lenger noe hensyn. Tør noen domme nu la seg utlåne til påny å pådytte oss «at tiltate måtte ha forstått» en hop med løgner og krigspropaganda. Tør en domme nu beskyldte dr. T. K. Derry og B. H. Liddell Hart for å lyve når de erklærer at det var England som sammen med Frankrike overfalt Norge og fremtvang Hitlers beslutning om å verge sin nordflanke?

holde politikken utenfor. Det vi må bygge på er det gode kameratskap. Vi er alle blitt sveiset sammen i kameratskap under utdannelsestiden — ved fronten og etterpå i fangeskapet. Tross forskjellig utdannelse og sosialt miljø eksisterer et broderskap som har tålt en støyt i kampens og prøvelsens år.

Det har flere ganger vært på tale å danne et frontkjempersforbund og det har vært forskjellige meninger om den sak, om det er opportunt og ønskelig og om det vil få noen tilslutning. Vi har foreningsfrihet i Norge og en hærs-kare av organisasjoner og foreninger. Vi har bl. a. Griniklubben, Lingeklubben, Det runds bords klubb osv. — Og så får vi kanskje Frontkjempersambandet eller noe liknende. Det kan jo diskuteres om det er den riktige måten å gjøre det på.

Skal vi holde sammen som kamerater og venner mens vi samtidig søker et konstruktivt mål, en oppgave å løse, en samlende idé å arbeide mot — eller skal det være en ren soldatveteranklubb med gamle krigsminner som stadig blir som nye, med øl og istemming av «Mariann» i en glad stund? De fleste har kanskje tenkt seg det siste?

Nå mener jeg ikke akkurat at vi skulle forsøke å gå inn i frimurerordenen eller danne vår egen losje i denne eller et annet ordensbrorskap, men at vi skulle søke å knytte idéelle motiver til vårt evtl. fremtidige samband i humanitær retning og i verdiske former.

Det kan være mange oppgaver å løse. Hjelp til selvhjelp til frontkjemperne i vanskeligheter og nød og til frontkjemperes etterlatte. — Utviklingen av solidaritetsfølelsen må fremmes så det

Det må nu være dommernes pilkt å kreve gjenopptagelse av saken mot de uskyldig dømte. Vi tillater oss nemlig å tro at storparten av de jurister og legmenn, som nu sitter med ansvar, i alle fall den gang oppfattet Tyskland som angriperen. Uten løgner om det tyske «overfall» hadde «landssvikoppgjøret» ikke kunnet finne sted. Denne løgn er nu avlivet, men fabrikanterne er fremdeles i live, de som nu i 13 år har solet seg i sine egne løgne og latt seg dekorere for sitt landssvik.

Vi ønsker dem bare et fortsatt langt liv, men i den skam de selv har påført seg.

H. F. K.

blir en selvfølge at vi foretrekker våre kameraters forretninger, frontkjemperhåndverkere o. l. Og hvorfor ikke også arbeide for styrkelsen av kameratskapet ved å se på seg selv og søke å bli mindre egoistiske og mer innsatsvil-

lige for andre. Det er den enkeltes kameratskap og hjerotelag som teller. Kjeden er akkurat så sterk som det svakeste ledd.

La oss holde sammen. La det skje i verdige former.

Fridericus.

HAFR:

Om et brev til Eisenhower

Det er ikke bare vår norske kamerat A. V. som har skrevet brev til myndighetene.

Obergefreiter a. D. Willem Sluyse, nederlandsk frivillig, har fra sitt eksil i Argentina skrevet et langt brev til selveste Eisenhower. Dette skjeddde før Eisenhower ble president. Sluyse har nok opplevet mer enn de fleste: han begynte som Schütze i Germania og endte som Panzer-Obergefreiter i en HJ-divisjon i 1944. Han nevner i sitt brev forskjellige momenter, som det i dag slett ikke vil være av veien å huske på:

«Da krigen brøt ut den 22. juni 1941 angikk dette hele Europa. De bevisste europeere følte alle at hvis Sovjet nu seiret så var alt tapt. Derfor grep de til våpen mot Sovjet-russland.

Det var ikke tyskerne som kalte til denne Europas eksistenskamp. Vi ble kalt av krigen selv: i Norges ensomme daler, i Sveriges tunge skoger, på hvitkurte danske bondegårder, på Hollands dorske kanaler, på Flanderns frodige linmarker, i Walloniens kullgruber, i Frankrikes studerkammer og kabareter, og på Spaniens solglødende fjellskråninger. Det var krigen som kalte på oss.

Vi kom til en fremmed verden, da vi gikk gjennom den tyske kaserneporten — — —

Sluyse hører ikke til de som vil male alt rosenrødt. Han skildrer krast vanskeligheter og skuffelser den første tid, da man var utlevert til den tyske underoffisers nåde. Han skildrer de problemer som oppsto for familien i Holland, — og annet fra medaljens bakside.

Allikevel:

«Jevnt ble det tynnere i våre rekker og jevnt tråtte friske krefter inn i tomrommene: jo lenger krigen varte og jo dårligere det gikk Tyskland militært, — desto flere europeiske soldater trakk i den uniformstrøye, som siden 22. juni 1941 ikke lenger var noe spesifikt tysk uniformsplagg — — ».

Vi kjenner det fra egne

forhold: alle disse som rykket inn, meldte seg på ny kan-skje, den siste vinteren av krigen. Mange har nok måttet svare på spørsmålet: hva ville du nå der? — så sent kunne vel ingen være i tvil om hvordan slutten ville bli? Ikke alltid så godt å svare på, — ikke alltid så godt å finne et svar, som spørgeren ikke ville registrere som overspent. Men saken er vel at spørgeren alltid tenker *opportunistisk*. Rene opportunist vil alltid finne en lettere veg å gå enn den som førte til østfronten — både i 1941 og i 44.

Etter sammebruddet måtte Sluyse, som så mange andre, svare på en rekke spørsmål fra en engelsk etterforsker. Denne var særlig interessert i å vite hvordan et relativt intelligent menneske var istand til å tro på Tysklands gode vilje. Sluyse svarer:

«At vi kunne tro på Tysklands europeiske vilje og på at vi selv ville få likestilling, har sin særlige grunn: vi tilhørte et folk som var militært beseiret, og dog ble vi i den tyske hær behandlet nøyaktig som tyskerne. Mange av mine kamerater, ja selv jeg som Obergefreiter, hadde tyskere under min kommando. Har De noengang hørt at en engelsk soldat har undergitt seg en nederlander, ikke i et spesielt tilfelle, men som en regel? For ikke å tale om en seierrik engelsk soldat under kommando av den motstander han har beseiret? Vet De at Degrelle, i ringen ved Tsjerkassy, som divisjonssjef, kommanderte tyske offiserer og soldater, tilmed på fransk?

Og senere:

«Tror De, herr general, at De kan få istand noe lignende i Deres vordende arme?»

— — —
Det var meget som var galt den gangen. Vi har i flere år måttet høre på kritikk og atter kritikk. Resultatet er nok for mange blitt at medaljens bakside huskes best. Enkelte ting ses med helt andre øyne nu etterpå enn dengang vi sto midt oppi det.

Talen som ikke ble holdt

Kirsten Flagstad har avsluttet sitt operagjestespill i Oslo. Den eminente kunstnerinne ble hver aften hist med ovasjonsmessig bifall av publikum, og pressen hadde blankpusset språkets vakreste gloser. Etter siste forestilling ble fru Flagstad avtakket med en rekke taler.

Lagdommer Rivertz, Norsk Operaforbund, sa bl. a.: Over hele verden er De, Kirsten Flagstad, ansett for å være vår tids største sangerinne.

Programsjef Diesen, NRK, takket fra «millioner av lyttere hele verden over».

Rolf Gammleng, Norsk Musikerforbund: Disse blomster er for Deres rike, varme menneskelighet!

Øyvind Fjeldstad, Norsk Tonekunstnerforbund: De er dronning i operaen, men De er også dronning i sangens rike.

Teatersjef Normann: De står i første rekke. Jeg kunne si meget vakkert om Deres kunst som skaper verdener av skjønnhet, men la meg sammenfatte det i et inderlig: takk!

Dette og meget mere sa de ærede talere, og det var alt

Nye momenter er sikkert også kommet frem, som vi dengang ikke kjente til eller i kampens hete overså.

Men — det er dårlig sport å glemme forsiden — de positive ting. Med sine frivillige forsøkte tyskerne veier som ikke før var betrådt. Famlende forsøk, som tross alt var et alvorlig fremstøt mot den Europa-hær, som der i dag i alle fall ofres mange ord på. Og det er usaklig å frakjenne tyskerne enhver god vije fordi man engang har hatt en ubehagelig opplevelse med en tilfeldig tysk foresatt.

Hvis en nordmann eller annen frivillig hadde militære kvalifikasjoner for å stige i gradene, var det i Waffen-SS ingen brems for man var ikke-tysker. Tvert imot — det kunne være en fordel. En god soldat fikk den kommando han skulle ha, — tysker eller ikke tysker. Det er intet ubetydelig skritt på veien når det store land, militært helt overveldende, gir de små naboer slike konsepsjoner.

De herrer som nu i en årrekke har talt om Europahæren kan godt høre litt om dette.

Takk, kamerat Slyse!

sammen så riktig og så fortjent. Men man savnet én tale, nemlig talen av *den gode nordmann*: ...

«På vegne av de gode nordmenn føler jeg trang til å be Dem, Kirsten Flagstad, unnskyld og tilgi oss gode nordmenn all den sjofle forfølgelse, all den gemene nedrakning og mistenkeliggjørelse vi overøste Dem med i de første seirens jubelår. Vi ber Dem tilgi de aviser som kastet seg over Dem på den mest brutale og infame måte og hånte og senere boykottet Dem så lenge det overhodet var mulig. Vi ber Dem også tilgi oss at vi på den mest motbydelige og lavtliggende måte forsøkte å hindre og ødelegge Deres konserter i Amerika og nedbryte Deres nerver. Vi ber Dem tilgi at vi i kampen mot Dem også tok løgner i vår tjeneste, men det var bare av gammel vane fra London.

Jeg innrømmer at det ikke var fritt for at vi raste mot amerikanerne — som dog har så meget, deriblant selve krigsseiren, å takke oss gode for — da det viste seg at de ikke brød seg en døyt om parolen fra Norge, men fortsatte å høre Dem synge, ja ikke nok med det, men til og med hadde den freidighet å *hylde Dem* for Deres sangkunst og *lovprise* som verdens skjønneste den stemme vi hadde dømt til evig stumhet! Det sved dengang i våre hjerter når vi i amerikanske og andre utenlandske aviser kunne lese om Deres kunstneriske triumfer, selvom det husvalte oss endel at patriotiske norske aviser enten lot som om De ikke eksisterte eller også på den mest sarkastiske måte behandlet Dem som et latterlig kryp. . .

Den tid er gudskjelov forbi!

Som en atomeksplosjon gikk det plutselig opp for oss at De hadde lagt den hele verden for Deres føtter og at utviklingen dessverre ikke sto til å endre. Vi ble nødt til å se dette faktum i øynene og heise nye signaler. Vi håper at De, *kjæreste* Kirsten Flagstad, med oppriktig glede og tilfredshet har bemerket den raskhet hvormed gode nordmenn og patriotiske aviser maktet å gjennomføre sin omskolering, slik at vi kunne få sole oss i glansen av Deres verdensberømmelse! Det er et nytt og strålende eksempel på det mesterskap vi gode har oppnådd i den interessebetonte erindringssforskyn-

FYRSTELIG REPORTASJE —

Ved den selebre forlovelse på Skaugum mellom prinsesse Ragnhild og skipsreder Erling Lorentzen er det faktisk knyttet et slags familieband mellom Kongen og hans statsminister Oscar Torp, forteller o.r.sakfører Oddmund Knutson i bladet «Jarlsberg».

En datter av statsråd Peder Nilsen — Erling Lorentzens morfars, er gift med kontorfullmektig Johan Murberg i Holmestrand. Ekteparet Murberg har en datter som er gift med rittmester Reidar Torp, sønn av statsminister Oscar Torp. Eventuelle barn i Ragnhild og Erling Lorentzens ekteskap vil etablere en blodsforbindelse mellom vår kongefamilie og statsministerens familie, skriver overrettssakføreren.

*

EROBRINGER

Den berømte Josephine Baker var forleden gjest ved en velgjørenhetsfest, hvor også general Grandfour var tilstede. Da hun syntes at generalen så bitter ut, spurte hun innsigmende:

— Er det noen som har stjålet Deres kepi?, hr. general?

— Nei, svarte han og rystet på hodet, men det harmer meg å se all den luksus, kvinnene utfolder. Jeg er sikker på at de franske kvinner bruker dobbelt så meget til pudder og parfumer og lebestifter, som det koster å holde den franske hær. —

— Det er mulig, mente Josephine, — men så gjør de også dobbelt så mange erobringer. —

SAMFUNDET blir likeså meget rikere gjennom skatt som Petersen ved å flytte en tikrone fra portemoneen over i tegneboken. (Soya)

H M!

Et amerikansk firma søkte kredittopplysninger om Stora Kopparbergs Bergslags Aktiebolag. Firmaet var særlig interessert i å få vite, om det var et gammelt, solid aksjeselskap det hadde å gjøre med. Det hadde så mange dårlige erfaringer fra en hel del etterkrigsfirmaer og ville derfor være på den sikre side. — Banken, som ble spurt, svarte: «It was old when Columbus discovered America». (Det var gammelt da Columbus oppdaget Amerika).

nings odle kunst!

Så vil vi tilslutt samle oss i en inderlig takk til det Høye Forsyn som sto Dem bi i de tunge forfølgelsens år etter 1945 og frelste Deres nerver uskadt gjennom alt det vonde, slik at vi i aften i fullt mon har kunnet nyde av Deres vidunderlige kunst, til å fornemme Deres rike, varme menneskelighet som gjengjelder ondt med godt, og til å bringe Dem alle disse takkens ord!»

Ja, slik omtrent var de uuttalte ord.

Narriman.

Dødsdommen over Ragnar Skancke

Fremtredende vitner med fatal hukommelsessvikt

Av Alexander Lange.

DEN DREPENDE HUKOMMELSESSVIKT HOS PROMINENTE VITNER

Biskop Berggravs omgang med fakta har jeg tidligere gjengitt Skanckes og Øvergaard's syn på. Skancke fortalte kamerater under rettsaken at lagmann Solem klubbet ham ned hver gang han nevnte Berggravs navn. Villedende og et slag for Skancke var den forfremmede Roscher-Nielsens prov — som Øvergaard sier er *uriktig* — at kapitulasjonen bare var lokal og bare omfattet landstridskrefter. Dette motsies imidlertid bl. a. av avtalens tekst, og at den ble undertegnet av *overkommandoene*, i motsetning til de lokale kapitulasjoner, som ble undertegnet av vedkommende enheters sjef, eller deres befullmektigede. Springende punkter i de tre Londonstatsråders vitneprov gjengis ordrett fra rettsboken for Oslo forhørsrett administrert av dommer Reidar Dick Henriksen, for 27. og 28. november 1947:

Generalmajor Birger Ljungberg: «Ingen ble beordret til å være med (til England), da det manglet transportmuligheter og båtene var helt fulle... Etter spørsmål fra forsvareren (Øvergaard) uttaler v. at under forsvarssjefen, general Ruge, hørte alle forsvarers grener, både luftforsvaret, sjøforsvaret og Hæren... V. ble frabeordret som sjef for Fd. den 20/3 — 1942. I den tid v. var forsvarsminister etter avreisen til England kan v. ikke huske at det ble foretatt selvstendige norske krigsoperasjoner under norsk ledelse. I de enkeltstående RAIDS som ble foretatt i denne tid deltok norske krigsmannskaper, men ledelsen var engelsk. Deltagelsen av norske i krigsoperasjoner var i den første tid het frivillig, men etter hvert, kanskje fra høsten 1941, ble det ordnet med tvungen utskrivning av mannskaper både i England og i Amerika, med vedk. lands samtykke. Det norske flyvåpen var på dette tidspunkt ikke bygget opp, men utdanningen av flygere var i sving. Den norske handelsflåte ble bevæpnet fra første

øyeblikk, og alt fra den første del av krigen deltok norske krigsfartøyer og kanskje enkelte fly i krigsoperasjoner mot Tyskland. V. kan ikke på stående fot nevne bestemte operasjoner eller anledninger. På spørsmål fra forsvareren tilføyer han at han ikke kan huske at det militære forhold mellom Norge og England i løpet av 1941 undergikk noen prinsipiell endring, således heleir ikke at det den 25/5 s. å. ble sluttet en militæravtale mellom de to land.»

...Vitnet kan ikke huske å ha sett avtalen av 10. 6. 1940 (kapitulasjonsavtalen) før i dag og har ikke hørt noe om at denne avtale skulle være meddelt til London.»

Generaløyntnant Otto Ruge: «Regjeringen var en del plaget av Grunnlovens bestemmelse om at Kongen ikke kan forlate landet utover en viss tid, uten å være i felten. I den anledning skulle han såvidt mulig ha vepnede styrker med seg. Det som da lettest kunne følge ham var den del av sjøforsvaret som var for hånden og det flyversonell som kunne skaffes til veie. Regjeringen ønsket dessuten at det skulle sendes med en bataljon av Hæren, men v. forklarte at dette var umulig, hvis det skulle la seg gjøre å dekke de allierte styrkers innlastning.»

Professor Halvdan Koht: «Når det i regjeringens innstilling bl. a. står: «Under disse forhold (dvs. opphøret av militær hjelp fra de allierte makter) og fordi det har vist seg umulig å skaffe Hæren den nødvendige ammunisjon og annet krigsmateriell, vil det være håpløst for Norge å fortsette krigen», så tok dette utelukkende sikte på militære krigshandlinger i Norge.» (!!!)

V. var utenriksminister til 20. 11. 1940. Mens han var utenriksm. ble det ikke sluttet noen allianseavtale eller militæravtale med noen av vestmaktene. Vitnet tror ikke at den militæravtale som han vet kom istand senere, ble kunngjort, og han kan ikke huske å ha sett den...»

«Vitnet kan aldri huske å

ha sett kapitulasjonsavtalen av 10. 6. 1940. ...

Stortingsmann Johan Nygaardsvold: «Kapitulasjonsavtalen av 10. 6. 1940 har vitnet aldri sett. ...»

Opplest og vedtatt. Samtlige vitner ble dimitert uten edfestelse.»

Det er visstnok ikke riktig når Ljungberg opplyser at ingen ble beordret å følge regjeringen, fordi det manglet skipsrum! Den britiske minister Sir Cecil Dormer ville — etter hva det er opplyst — at regjeringen skulle ta med tropper, men den ville ikke. Et hurtigruteskip

som kunne ha gått til England, gikk derimot til Trondheim fullastet med dimitterte norske soldater og offiserer, lenge før tyskerne kom til Tromsø. Det settes et stort spørsmåltegn ved Ruges opplysning om at troppene var nødvendig for å dekke evakueringen.....

ALLE TRE STATSRAÐER HADDE SETT AVTALEN

Dette fremgår uimotsigelig av et brev fra Utenriksdepartementet til advokat Øvergaard av 21. februar 1948. — «Nationen» var visstnok den eneste Oslo-avis som våget å gjøre oppmerksom på dette

kjedelige faktum, som bladet mente trengte en forklaring. Det het bl. a. i UD's skriv: «Legasjonens brev med de nevnte bilag (Bl. A. kapitulasjonsavtalen) ble mottatt av Utenriksdepartementet i London 7. aug. 1940 og journalisert samme dag (j.nr. 1147-40). Legasjonens brev bærer påtegning (ved signatur) om at det er sett av følgende personer: Statsm. Johan Nygaardsvold (J. N.), forsvarsminister Ljungberg (Lj.) og utenriksminister Halvdan Koht (H. K.). Brevet med bilag beror nå i Utenriksdepartementets herværende arkiv.» (Forts.)

Norsk statsrett før og nå

Det er ikke tvil om den ting, at før krigen nærmet det norske folk sterk og velbegrunnet aktelse og respekt for landets høyeste domstol — Høyesterett. Der satt eliten av norsk rettskyndighet, vaktmannskapet, som skulle sørge for at der blev faret rett fram mot alle mennesker. Og det er heller ingen tvil om, at foreteelser i samfundet som snikmord av landsmenn, sabotasje mot fabrikkere, bankran med drap av bankfunksjonærer etc., ville fått en temmelig hård medfart av denne domstolen.

Men i dag er det ikke mulig å frigjøre seg fra den opfatning, at den samme domstolen må ha undergått en mental forandring.

Som vi vet fremtrådte det etter krigen en hel hærskaie av unge «diktere». Det var unge folk som gjerne ville fortelle sine landsmenn om sin medvirken til «seieren». (At «seieren» blir mer og mer problematisk er en annen historie).

Nå kan det hende at utgivelsen av disse «kulturhistoriske» verker ikke blev noen lukrativ forretning forlagsmessig sett. I dag opplever vi nemlig at 3 forlag slår seg sammen om den økonomiske risiko med en ny utgave av 10 av de «beste». — Men så skal de da også prange i gullsnitt i bokhyllene.

Vel. Her i landet er «ordet fritt», så nær som for «landsvikerne». Bøkene er skrevet av relativt unge, modige gutter eller menn. De er blitt lest av ungdom, og blir i

fremtiden lest av den oppvoksende ungdom som her finner næring for sin moralske ryggrad.

Men her melder et ganske nærgående spørsmål seg: Er dette virkelig høvelig litteratur for den oppvoksende ungdom? Har den noe forbindelse med at f. eks. Oslo-folk helst bør holde seg innendørs etter soleglad? Har den noen forbindelse med at såkalte «bedre manns barn» slår inn på forbryterbanen, som vi har sett eksempler på i det siste?

Ja, dette var bare noen spørsmål. Det er mulig de er naive, men jeg lar dem stå. Og jeg vil tilføye, at jeg ikke hadde funnet det malplassert, om justitarius — den gamle eller den nye — hadde rettet opp en advarende pekefinger mot denne nye publiseringen.

Men det var dette med «mentalforandringen» som skulle bevises:

Under stortingsaksjonen

måtte man jo søke støtte i det faktum, at «rettsoppgjøret» var «lyst i Kull og Kjønn» av selve Høyesterett. «Vanskapningen» var så å si både døpt og konfirmert av landets høyeste domstol. Det var derfor nærmest en skammelig handling å ytre tvil om vederhettigheten.

I denne forbindelse tillater jeg meg å minne om følgende:

Den 15. juni 1940 var Høyesterett fulltallig samlet under ledelse av Paal Berg. Der blev enstemmig vedtatt et Pro Memoria der ett av ledene lyder, og som jeg ber uthevet:

«Etter norsk statsrett er det ikke adgang til konfiskasjon av en persons formue». (Kfr. Ths. Bonnevie: Riksrådsforhandlingene s. 14). Der må spørres: Hvem hadde fullmakt til å stryke denne samfundsmessige beskyttelse, og istedet slippe fa'en løs på f. eks. Knut Hamsun? ... I. Fr.—O.

«Landsvikerne» i Østerrike

En roman om «rettsoppgjøret»

Vårt blad kan — i hvertfall inntil videre — ikke beskjeftige seg med litteraturanmeldelser, men vi vil henlede oppmerksomheten på en roman av den svenske forfatterinne Mar git Söderholm: «Møte i Wien». Den skildrer etterkrigstidens Wien og rettsforfølgelsene mot «landsvikerne». Den er avslørende og vi kan trekke mange sammenligninger med forholdene her hjemme. At roma-

nen ved siden av å gi en skildring av livet i etterkrigstidens Wien og Salzburg også inneholder en kjærlighetshistorie gjør den ennå mere lettleselig. Vi stiller denne roman med dens mange avslørende skidringer ved siden av Willy Corsaris roman fra tiden etter den første verdenskrig «Skib uten havn». Begge foreligger i norsk oversettelse.

Vestmaktens offensivplaner mot Norden

Nok en avsløring

Den svensk-amerikanske publisist Naboth Hedén omtaler i Svenska Dagbladet en bok som ifjor kom ut i New York og som behandler det amerikanske diplomati i årene 1937—40. Boken bærer titelen «The Challenge to Isolation» og den redegjør for både Tysklands og de alliertes planer. Forfatterne har hatt anledning til å studere amerikanske arkiver inklusive private telegrammer, brev og memoarer og boken, som er utgitt før den engelske forfatter T. K. Derry's avsløringer, stemmer helt med den når det er tale om de alliertes planer over Norden. Allerede i september 1939 hadde Churchill det travelt med å planlegge angrep på de baltiske land og Skandinavia og særlig ble det planlagt å avskjære transporten fra de viktige norrlandske malmfelter til Tyskland. Vi siterer fra kapitlet om «Den skandinaviske kampanjen»:

«Så sent som den 8. april meddelte høye tjenestemenn i den britiske regjering den spanske minister i London, at

man var blitt enig om den norske operasjonen av psykologiske årsaker, dvs. for å tilfredsstille franskmennene og for å redde Reynaudregjeringen. Franskmennene var uten tvil de fremste talsmenn for planen, som forefaldt dem å gi et visst løfte om å avlede fienden fra den franske grensen. Men selvom de kanskje ikke var anstifterne av planen kom dog impulsen, som førte til det norske felttoget, fra de alliertes side. Det finnes ingen grunn til å anta at Hitler ikke var oppriktig, da han gjentagne ganger erklærte at han foretrakk Norges nøytralitet».

«Fria Ord», som gjengir dette, spør om hvorfor ikke svenske bladkorrespondenter eller Tidningarnas Telegrambyrå har observert denne boken som utkom ifjor. Og vi gjentar spørsmålet for Norges vedkommende, selvom svaret ligger åpent i dagen. Det norske folk har ikke godt av å få vite sannheten om det som dengang skjedde. Det skal leve i forvissningen om at Hitlers okkupasjon av

Norge var et uprovosert angrep og at de allierte, og da særlig Churchill, er uskyldige som den hvite sne. Politisk er dette forståelig, da fortellinger er nødvendig for dagens herrer, men journalistisk er det ikke. Det svekker tiltroen til avisenes evne til å si sannheten. Eller er den norske bladverden fortsatt under pisk og under sensuren?

Det er atskillig som tyder på det.

Litt statistikk

Forbrytelse eller ikke forbrytelse. Det kommer an på hvem som gjør det.

BOERKRIGEN

44,5 mill. englendere overfor 252 000 boere. Engländerne brukte den brendte jords taktikk. Oppfandt konsentrasjonsleirene. 120 000 i konsentrasjonsleir lik 47 pst. av boerne. 8 000 kvinner og 14 000 barn sultet ihjel, lik 9 pst. av boerne.

VERDENSKRIG II

80 mill. tyskere 565 mil. andre folk. Etter englendernes målestokk skulle tyskerne ha satt 265 mill. i konsentrasjonsleire og sultet ihjel 51,66 mill.

Pip.

Overrettssakfører

Ketil Harnoll

Munkedamsv. 5, Oslo
Tlf. 42 21 30

HADDE STALIN KOMMANDOEN I OSLO?

Ilja Ehrenburg skriver i en hyldestartikkel i «Sovjet-Nytt»: «Da fascismen truet selve kulturens eksistens, menneskeverdet, livet, stilte Stalin seg i spissen for frihetsarméen. Han førte kommandoen over troppe- ne som reddet Europas og Asiens folk. Han hadde også kommandoen over en annen armé, over heltene i de okkuperte land: partisanerne i Frankrike, Italia, Polen og Slovakia, de modige sønner av Praha og Oslo, Athen og Tirana».

MALURT I GLEDESBEGERET

Det hendte forleden at ukjente personer satte ild på en av den engelske armé oppsatt veiviser som var forsynt med dronning Elisabeths monogram. I skotske nasjonalistiske kretser protesterer man mot dronningens monogram E—II—R. (Elisabeth II Regina) og sier at dronningen i Skotland bør hete dronning Elisabeth I, da den første dronning Elisabeth regjerte før England og Skotland var blitt forenet. — For noen tid siden ble det forøvet et sprengningsattentat mot en postkasse som også var forsynt med dronningens monogram. —

Det er således mange skjær i sjøen.

Skrivemaskiner

Et mindre parti Rheinmetall Portable med koffert og 1 års garanti ankommet. Pris kun kr. 562,—. Avbetaling innrømmes.

SVERRE JACOBSEN
Hlseng.

TANNLEGE MAAMOEN
Hansteensgt. 2. Tlf. 44 36 99.

VEKKERUR

Kr. 19,—, 21,75, 23,75, 25,75, 28,50. Beste kvalitet. Jung- hans rød, grønn, blå og gul. Sendes mot oppkrav.

Urm. R. GJESSING
Drammen.

BØKER

Bestilling på litteratur av enhver art — også utenlandsk, mottas. Forespørsler besvares omgående. Hurtig ekspedisjon. Portofri forsendelse. Råtebetaling om så ønskes.

P. THJØMØE
Bokagentur

Boks 122. - Stavanger - Tlf. 21133

FOR SOMMEREN

søkes feriested ved sjøen. 2 voksne og 2 gutter 10 og 13 år. Brun Knudsen, Boks 1407, Oslo. —

Mordet på Knut Knutson Fiane

Ingen faglig eller menneskelig uro synes å fordunkle klarheten i hans blikk der han skriver: «Jeg nærer ikke tvil om at man vil kunne komme til det resultat at enkelte av de «likviderte» i dag ikke ville bli idømt dødsstraff. (!) Muligens vil man også, skjønt jeg tviler på det, bringe på det rene at folk er likvidert uten grunn. Hva skal imidlertid en slik undersøkelse tjene til? Er det meningen å trekke de «ansvarlige» for retten og granske dem etter den fredsvurdering vi i dag lar få innpass i hele vår rettsbevissthet?»

At rettssikkerheten kommer i fare og at det blir lavt under taket i tingstuen når folk med et slikt kriminelt syn på menneskeliv slipper til i dommersetet er ikke rart. . . . «Nei, la disse ting være gjemt og glemt i den utstrekning det er mulig! Offentlige undersøkelser har vi allerede nok av.»

— Ja, man hører jo at det

er en av de impliserte som taler for sin egen syke mor. Men endelig hvisker fru Justitia herr dommerfullmektigen noe forstandig i øret:

«Dog er det ikke min mening at de pårørende skal være avskåret fra å få en likvidering belyst, hvis de mener der foreligger en feiltagelse. . . . Hvis påtalemyndigheten etter anmeldelse for noen interessert, kommer til det resultat at likvidasjonen har vært en feil, må den ved en offentliggjørelse kunne renske den avdøde minne, og de pårørende bør få erstatning av det offentlige.»

Her hever Munthe-Kaas seg noe opp av sin illegalitet. Han skal roses for at han har hatt freidighet til å tre offentlig frem med en lære om omgang med menneskeliv, som smartere kolleger i standen, som dengang fulgte med på ferden, nå kan protestere mot, etterat menneskelivets notering atter er

steget noe i rettssalene, idet man er kommet i tanke om straffelovens bestemmelser om drap.

Er det ikke på tide at landets jurister og opinionsfabrikantene stiller og besvarer spørsmålet, som for øvrig ble besvart bl. a. av fhv. regjeringsadvokat Johannessøn og Jon Skeie:

HVA ER LOVLIG RETT OG HVA ER URETT UNDER OKUPASJON?

Skal hemmelige komitéer og rene bander kunne lage seg sin egen inappellable strafferett? Hvor står det juridiske fakultet i denne sak, som er av den største livsviktighet for hvert eneste menneske i dette land. . . . Er det for å bli like «sterk» som motstanderen at man drikker dram på dram av hans ideologi - «nazismens», for å sitere Nordahl Grieg. . . . Hvor står det i straffeloven av 1902 at det er straffbart for en enke å søke å oppklare mordet på sin husband? Vesentlig for dette ble jeg straffedømt av byrettsdommer Erling Arnulf til 2 år og helt ribbet. En av dommenene stemte for ett år. — 5. juni 1948 gjorde Høyesterett

den endring at frihetsstraffen fastsattes til fengsel i ETT år, med fradrag av 213 dager for varetektfengsel. Ribbingen opprettholdtes! Det var dommerne Stenersen, Gaarder, Holmboe, Skau og justitiarius Stang. . . .

Så vidt jeg vet forsøkte ikke okkupanten og hans underordnede å legge nevneverdig juridisk glasur over sine overgrep og mord, så folk visste hva det dreiet seg om!

De «patriotiske» likvideringsmord og andre ugjerninger har derimot skapt en farlig rettsforvirring og manglende respekt for loven og dens tjenere, idet man har fått noen karrierebetonte lovsigemenn til å hale å dra slik i straffeloven at den bare dekker de ugjerninger som er begått av «nazister og tyskere!» Kriminaliteten etter okkupasjonen er synlig preget av den rettsbevisstløshet som den konjunkturbetonte, straffri forbrytelse skapte.

Undertiden ser det ut til at visse illgjerningsmenn og deres ordregivere har hatt det norske rettsapparat i sine bukselommer. . . . Har «Den hemmelige politiledelse» med dens prominente

medlemmer gitt forhånds-sanksjon på mord?

... Er det her vi har nøkkelen som låser det overlagte drap på Knut Knutson Fiane inne i egyptisk mørke?

Herr P. Munthe-Kaas skrev noe oppmuntrende i ovennevnte brev til meg av 25. 10. 1947 — selvom han etter min oppfatning setter saken på hodet m. h. t. bevisbyrden: «Hvis De mener å ha beviser for at Deres mann ikke var angiver bør De for øvrig umiddelbart henvende Dem til politiet og forlange at saken nøyaktig granskes. Er påtalemyndigheten enig med Dem kan De utvilsomt få Deres manns navn rensket ved det offentlige dementi. . . . Som De vel har skjønt av foranstående har jeg ingen kjennskap til hvorfor Deres mann ble likvidert utover det at han sto på angiverlister under krigen og var omtalt i illegale presse som meget ondartet. Er dette galt er også min omtale i Morgenbladet feilaktig. . . .

«At der er blitt skutt på Dem har jeg ikke hatt kjennskap til før mottagelsen av dette brev.»

Liddell Hart

(Forts. fra side 1)

kontinentale kritikere av britisk hykleri altfor megen rett. Det er liten trøst i den kjensgjerning at våre franske allierte viste enda mindre skrupler med hensyn til å gå aggressivt til verks.

Britisk planlegging begynte like etter krigens utbrudd som følge av mr. Churchills projekter om drastiske tiltak for å avskjære Tysklands forsyninger med svensk jernmalm. (Dr. Derry viser at troen på jernmalms betydning for krigsførselen berodde på illusjoner). Planen medførte krenkelse av Norges nøytralitet og andre medlemmer av regjeringen nølte med å godkjenne den. Men da Russland i slutten av november rykket inn i Finland — planla vi å bruke hjelp til Finland som påskudd til å okkupere Norges viktigste havnebyer og svenske malmfelter under veis. Den franske regjering ønsket å ta havnebyene med storm, men den britiske regjering ville gjerne at landsettingen skulle møte «en viss grad av samtykke» fra nordmennenes side, og det var først like før Finland overgav seg at der blev gitt instruksjoner om aksjon. Dette veltet planen, fordi regjeringen nu følte at landsettingen sikkert ville bli «møtt med positiv motstand fra norsk og svensk side og kunne drive disse land i armene på Tyskland». Regjeringen tok nu opp mr. Churchills opprinnelige plan om å stenge malmruten ved å legge ut minefelter i norsk territorialfarvann og på den måten fremkalle en tysk invasjon. Man ville på det vis skape «en viss grad av rettferdiggjørelse i verdens øyne», ikke bare for vår innledende (initial) krenkelse av Norges nøytralitet, men også for de landsettingstroppe som skulle følge etter. I våre planer synes det å ha vært en uvanlig hårdhudet mangel på hensyntagen til de lidelser vi ville bringe over de skandinaviske folk. Vår fjasko under forsøket på å oppnå en innbilt strategisk fordel kan godt betraktes som en straff (gjengjeldelse) for en slik skrikende umoralsk politikk. Vi egnet oss ikke til å konkurrere med Hitler på dette vis. Skjønt Hitler satte seg i sving senere, handlet han hurtigere og mere effektivt.

Dr. Derry's konklusjon er at Hitlers beslutning om å intervensere i Norge «var en følge av Altmark-episoden den 16. februar som viste at

under visse omstendigheter var England rede til å krenke Norges nøytralitet». Selv da fortsatte han på sin side å speide etter ytterligere undskyldende momenter og passende omstendigheter, så det var ikke før den 2. april at han endelig besluttet å slå til — den 9. april. Fra britisk side var det første fremstøt — mineleggingen — planlagt til den 5. april, men en 3-dagers utsettelse blev forårsaket ved en meningsutveksling med franskmennene angående en kombinert (linked) plan. Denne forsinkelsen blev skjebnesvanger for våre utsikter til å komme inn i Norge før tyskerne. Men dr. Derry's langt utførligere fremstilling av selve felttoget blottlegger så mange mangler i planleggingen, utrustningen og resolutt handlekraft i utførelsen at der kan reises tvil om hvor vidt vi i noe tilfelle ville ha gjort det bedre, selv med et større forsprang:

Først og fremst, som dr. Derry bemerker, «synes det merkelig — når de allierte la sine planer om aksjon i Skandinavia — at vi ikke med større realitetssans hadde overveid muligheten av at tyskerne kunne komme oss i forkjøpet der». Vi betalte dyrt for hvad han med et mildt uttrykk kaller «en alminnelig optimisme i vår planlegging». Videre skriver han: «Det kjennskap til Norge som var tilgjengelig for vårt bruk når tyskerne først var kommet inn der, var håpløst underlegent de opplysninger tyskerne hadde samlet med henblikk på sin invasjon». Dette mangelfulle kjennskap var en ny handicap og er så meget mer forbløffende som vi i så lang tid hadde forberedt vår intervensjon.

Kommandosystemet var en ytterligere handicap. Der var «megen innblanding fra den militære koordinasjonskomité», ledet av mr. Churchill, «med hensyn til den detaljerte ledelse av operasjonene, en innblanding som ofte var forvirrende plutselig og undertiden tilsynelatende impulsiv». Admiralitetet sendte flere ganger instruksjoner på egen hånd uten å ta tilbørlig hensyn til deres virkning på arméens utsikter, og de hadde en tendens til å vise overdreven forsiktighet. På den andre siden var den militære kommandant i Narvik nølende og forsiktig da sjefen for de maritime stridskrefter, lord Cork, forlangte dristig handling. De vanske-

Respekt for øvrighet

(Forts. fra side 1)

alle dem som stemte på Samfundspartiet i et latterlig lys — og virkningen ved valgene særlig hvad omdømmet angikk ville bli ennå gunstigere enn om jeg blev straffedømt. Og når jurister, rettsvesen og dommere kunne la seg true, skremme, tvinge eller kjøpe til slike edle formål, — hvorfor skulle da ikke norske «vitenskapsmenn» også la seg bruke på samme måte? Prostitusjon hører jo med til systemet alle vegne hvor monolitklatring, prestisjesyke, avindsyke og lignende flotte egenskaper fremlokkes og rendyrkes i et folk. «Alt dette kan du oppnå, hvis du vil akseptere, falle ned og tilbe» osv. — slik lyder den klassiske formel for alle menns og kvinners handel med sin kropp og sjel, ære, rettsfølelse og skamfølelse.

Dåreattesten uteblev.

Det gikk som Spinoza engang så klassisk sa det: — «Hvad Pål sier oss om Per, sier oss mere om Pål enn om Per». Politilegen i Bergen og to psykiatrickere i Oslo utarbeidet sine erklæringer, men utvilsomt beretter disse mere om Norske Embedsmenn og psykiatrickere i Norge i det 20. århundre, enn de egentlig beretter om min ringe person.

På samme måte kan vi vel stort sett si at både herrerne Solem og Arntzen og hele det norske dommerkollegium ved sine domsavsigelser under «rettsoppgjøret» egentlig forteller oss meget mere om disse jurister selv og om deres egen utilstrekkelighet og karakterløshet enn det forteller oss om de mange personer som blev dømt?

Av denne årsak falt det meg nær sagt umulig å ta aktoratet og dommerne i Voss Herredsrett alvorlig. — Rettskomedien var *altfor synlig og åpenbar* til at jeg

ligheter som oppstod som følge av forvirringen i kommandosystemet blev forverret ved rotet og forvirringen i forsyningstjenesten og innlastningen av utstyret. Felttoget utviklet seg rykkvis fra den ene fjasko til den andre — og — «siden vi ikke hadde noen mål vi konsekvent holdt fast ved, blev heller ikke ett av dem nådd».

Historisk sett er det beklagelig at der ikke er trykt noen dokumenter fra tiden før 9. april i tillegg til dette bind.

B. Liddell Hart.

som en eldre mann kunne føle den nødvendige respekt.

Detaljer skal jeg her forbi gå da de knapt er trykksverden verd. Men da jeg overfor min advokat fremholdt dette mitt syn og sa at jeg ikke følte meg opplagt til å være medspillende i dette rettsteater, forsikret han meg at det ville bety det samme som at jeg spendte ben under hele hans forsvar.

Jeg har siden angret stort på at jeg hørte på min advokat og opptrådte som om jeg tok hele dette infantile oppgjør alvorlig, og gikk med på komedien. Ethvert forsvar var jo bare nominelt. «*Myn-dighetene hadde jo på forhånd allerede spendt bena under ethvert forsvar.*» Dømmen var en fikks ferdig politisk lagervare».

Jeg tror derfor at selv herr Arne Høeg ennå tar «rettsoppgjøret» altfor alvorlig? Vi er mange som for lengst har tapt enhver tillit og respekt for det norske rettsvesen. Om dette kan reformeres og rehabiliteres, tror jeg neppe. Det er vel like så usannsynlig som at f. eks. Statskirken og fakultetene kan gjenfødtes og rehabiliteres? —

En gammel utlevet skjoge med pudder, klær og sminke kan vel heller ikke fikses opp så hun kan sammenlignes med en vakker ung pike?

Jeg tror at menneskeheten står overfor en utvikling da alle de institusjoner og forandringer som vi mennesker av gammel vane hadde tiltro til, vil vise seg å bli til karikatur av seg selv.

Et bilde vil illustrere hvad jeg mener:

I det varme Afrika lever mange store vilde dyr. Disse har trakkert opp sine faste stier til vannkildene, hvor de pleier å gå for å stille sin tørst. Men en enkelt sommer kan tørketiden bli så plag-som at kildene tørrer ut. Da står dyrene der og tramper i gørmene og begriper ikke at de må trække opp nye stier og søke etter nye kilder. Tilslutt er der ikke engang gørmene men bare støv, hvor der før var kildevann, og da dør de store dyr fordi de ikke har omtanke nok til i tide å trække opp nye veier for å finne nye kilder.

Vi søkte engang Guds lys i Statens kirker, men der er intet livgivende lys mere. Der finnes bare isfront, diabolisme og mørke. Vi søkte kunnskap i skolene men opplever den obligatoriske folkefordummelse. Vi søkte rettfer-

dighet i domshuset, men den finnes ikke mere. Vi kaldte vårt militærvesen for «forsvar», men det er for lengst blitt selve angrepsverktøyet på sivilbefolkningen.

Vi søkte privatlivets beskyttelse hos politiet, men hvem kan nu beskytte folk imot politiet? Vi hadde tillit til at Stortinget ville bevare folkefriheten, men hvor er en stortingsmann som ikke vil sentralisere og tvangsorganisere stadig mere og mere trelldom?

Vi hadde en gang en dags-presse for fritt ord, og et talerør for folket selv. Hvor finnes i dag en slik presse?

Av gammel vane trodde vi at åndslivet blev utviklet ved de høyere skoler og på universitetet. Men gå i alle norske studentersamfund og hør hvad pampene der sitter inne med av «visdom».

Hele verden trækker fortiden i gørmene, og alle tilløp til å finne nye kilder eller til å trække opp nye stier, hindres med alle midler. Jo mere der snakkes om frisinn, demokrati, humanisme og opplysning, dess mere støv hvirvles der opp fra alle de samme steder hvor menneskene før hadde sine livgivende kilder.

Dette betyr at vi lever på en overgang! De herskende av i dag må først oppleve sin egen totale åndelige og materielle bankerott.

At vise respekt, tillit eller tro til den karikatur av rettsvesen som norske undermåls makt-havere har etablert i de senere år, er bare å holde seg selv og andre for narr.

Den skapende utvikling vil videre. Vi venter bare på at alle de store dyrene som står og trækker i gørmene, skal dø, forat nyorienteringens budbringere kan vise folk veien til de evige kilder som aldri tørrer ut.

B. Dybwad Brochmann.

FOLK OG LAND

Utkommer hver lørdag i Oslo
Redaksjon: Postboks 1407, Oslo.
Telefon 55 76 56

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5
Oslo — Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 16, pr. år, kr. 8, pr. halvår.
I nøytralt omslag kr. 30,— pr.
år, kr. 15,— pr. halvår.

Sverige, Danmark: Kr. 20, pr. år,
kr. 10 pr. halvår.

Utlandet forøvrig: Kr. 24, pr. år,
kr. 12, pr. halvår.

Annonsepris: 32 øre pr. milli-
meter over en spalte.

Løssalgpris: 40 øre.

Bruk postgironr. 16450

Sambandstrykkeriet A-S — Oslo